

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Svpplementvm Tertiæ Partis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

De qualitate suscipientium. Quæstio 36.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38817

bra corporis, nec oportet quòd illud quod est caput, prius fuerit pes: & similiter est in proposito.

QVÆST. XXXVI.

De qualitate suscipientium hoc sacramentum, in quinque articulos diuisa.

DEinde considerandum est de qualitate suscipientium hoc sacramentum.

¶ Circa quod quærentur quinque.

¶ Primo, vtrum in suscipientibus hoc sacramentum requiratur bonitas vitæ?

¶ Secundo, vtrum requiratur scientia totius sacræ Scripturæ?

¶ Tertio, vtrum ex ipso merito vitæ aliquis ordinis gradus consequatur?

¶ Quarto, vtrum promouens indignos ad ordines, peccet?

¶ Quinto, vtrum aliquis in peccato existens possit sine peccato ordine suscepto vti?

ARTIC. I.

Vtrum in suscipientibus ordines requiratur bonitas vitæ?

AD primum sic proceditur. Videtur, quòd in suscipientibus ordines non requiratur bonitas vitæ. Quia per ordinem aliquis ordinatur ad dispensationem sacramentorum. Sed sacramenta possunt dispensari à bonis & malis. Ergo nõ requiritur bona vita.

¶ 2. Præterea, Non est maius ministerium quod Deo in sacramentis exhibetur, quàm quod ipsi corporaliter adhibetur. Sed à ministerio ipsius corporali non repulit Dominus mulierem peccatricem & infamem, vt patet Luc. 7. Ergo nec à ministerio eius in sacramentis tales sunt amouendi.

¶ 3. Præterea, Per omnem gratiam datur aliquod remedium contra peccatum. Sed illis qui habent peccatum, non debet aliquod remedium denegari, quod eis valere possit. Cùm ergo in sacramento ordinis gratia conferatur *, videtur quòd debeat etiam peccatoribus hoc sacramentum dari.

T 3 SED

145
 Conc. Tri-
 dent. sess.
 23. de re-
 for. c. 5.
 Tho. ubi
 supra ar.
 3. q. 1. c.
 seq.
 † Aug. li.
 3. contra
 Pet. c. 54.
 c. 55. to.
 7. c. in
 Conc. Car-
 thag. 4. c.
 33.
 * vt di-
 ctum est,
 q. 35. a. 1.
 c. Aug.
 quæst. ex
 nouo Te-
 stamento
 q. 93. to.
 4. c. cõt.
 lit. Petil.
 lib. 2. c.
 106. to. 7

SED contra Leu. 21. Homo de semine Aaron, qui habuerit maculam, non offeret panes coram Domino, nec accedet ad ministerium eius. Sed per maculam, ut dicit glos. † omne vitium intelligitur. Ergo ille qui est aliquo vitio irretitus, non debet ad ministerium ordinis admitti.

† glo ord.
ibid.

¶ Præterea, Hieron.* dicit quod non solum Episcopi, presbyteri & diaconi debent magnopere prouidere, ut cunctum populum cui præsent, sermone & conuersatione præcedant, verum etiam inferiores gradus, & omnes qui diuino † oraculo deseruiant: quia vehementer Ecclesiam Dei destruit meliores esse laicos, quam clericos. Ergo in omnibus ordinibus requiritur sanctitas vitæ.

* refertur
in decre.
causa 8.
q. 1. c. 31.
incipit,
Qualis
enim, &
dicitur es
se comm.
sup. 1. c.
epistol ad
Titum.
† Al. do-
mu: Dei.
* c. 2. cir-
ca finem.

RESPONDEO dicendum, quod sicut Dionys. dicit in 3. c. eccles. hier.* ut subilliores & clariores essentia repletæ influxu solarium splendorum, lumen in eis supereminens ad similitudinem solis ad alia corpora inuehant: sic in diuino omni non est audendum alio ducem fieri, nisi secundum omnem habitum suum factus sit Deiformissimus, & Deo simillimus. Vnde cum in quolibet ordine aliquis constituitur dux aliorum in rebus diuinis, quasi præsumptuosus mortaliter peccat, qui cum conscientia peccati mortaliter ad ordinem accedit: & ideo sanctitas vitæ requiritur ad ordinem de necessitate præcepti, sed non de necessitate sacramenti. Vnde si malus ordinatur, nihilominus ordinem habet*, tamen cum peccato.

Aug lib.
2 contra
epi. Par.
c. 11. &
lib. 2. cõt.
lit. Petil.
c. 48. to. 7

Ad primum ergo dicendum, quod sicut vera sacramenta sunt, quæ peccator dispensat, ita verum sacramentum ordinis recipit: & sicut indigne dispensat, ita indigne recipit.

Decr. lib.
1. tit. 15.
c. 1.

Ad secundum dicendum, quod illud ministerium erat tantum in exequutione corporalis obsequij, quod etiam licite peccatores facere possunt. Secus autem est de ministerio spiritali, ad quod applicatur ordinati; quia per ipsum efficiuntur mediij inter Deum, & plebem. Et * ideo debent bona con-

scientia nitere quo ad Deum, & bona fama quoad homines.

Ad tertium dicendum, quod aliqua medicina sunt quæ exigunt robur naturæ, alias cum periculo mortis assumuntur; & aliæ sunt, quæ debilibus dari possunt. Ita etiam in spiritualibus quædam sacramenta sunt ordinata ad remedium peccati: & talia peccatoribus sunt exhibenda, sicut baptismus, & penitentia: alia vero quæ perfectionem gratiæ conferunt, requirunt hominem per gratiam confortatum.

ARTIC. II.

Utrum requiratur scientia totius sacre Scripturae?

146

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod requiratur scientia totius sacre Scripturae. Quia ille debet habere legis scientiam, à cuius ore lex requiritur. Sed laici legem requirunt de ore sacerdotis, ut patet Malach. 2. Ergo ipse debet totius legis habere scientiam.

¶ 2. Præterea, 1. Pet. 3. Parati semper ad satisfactionem, omni poscenti vos rationem de ea quæ in vobis est, fide & spe. Sed reddere de his rationem quæ sunt fidei, & spei, est illorum qui perfectam scientiam sacrarum Scripturarum habent. Ergo talem scientiam debent habere illi qui ponuntur in ordinibus, quibus verba prædicta dicuntur.

¶ 3. Præterea, Nullus congrue legit quod non intelligit: quia legere & non intelligere, negligere est, ut dicit Cato. Sed ad Lectorem (qui est quasi infimus ordo) pertinet vetus Testamentum legere, ut in littera dicitur*. Ergo ad eum pertinet habere totius veteris testamenti intellectum, & multo fortius ad alios superiores ordines.

¶ Sed contra est, quod multi promouentur ad sacerdotium, qui penitus de talibus nihil sciunt, etiam in religionibus multis. Ergo videtur, quod talis scientia non requiratur.

¶ Præterea, In vitis Patrum legitur, aliquos simplices monachos ad sacerdotium promotos, qui erant

T 4 sau-

*Mag. li 4
Sent. dif.
24. §. D.
et habetur
in Decret.
d. 25
c. 2. ex Ise-
doro in
epist. ad
Ludisfre-
dam.*

sanctissimæ vitæ. Ergo non requiritur prædicta scientia in ordinandis.

RESPONDEO dicendum, quod in quolibet actu hominis, si debet esse ordinatus, oportet quod ad hunc directio rationis: unde ad hoc quod homo ordinatus officium exequatur, oportet quod habeat tantum de scientia, quod sufficiat ad hoc, quod dirigatur in actu ordinis illius. Et ideo etiam, talis scientia requiritur in eo qui debet ad ordines promoveri, & non quod vniuersaliter in tota sacra Scriptura sit instructus: sed plus vel minus secundum quod ad plura vel pauciora se eius officium extendit; ut scilicet illi qui alijs præponuntur, curam animarum suscipientes, sciant ea quæ ad doctrinam fidei & morum pertinent, & alij sciant ea quæ ad executionem actus ordinis spectant.

*vide decret. d. 35
c. 1. & 2.
et d. 38.*

Ad primum ergo dicendum, quod sacerdos habet duos actus: unum principalem, supra corpus Christi verum; & alterum secundarium, supra corpus Christi mysticum. Secundus autem actus dependet a primo, sed non conuertitur. Et ideo aliqui ad sacerdotium promouentur, quibus committitur primus actus tantum, sicut religiosi, quibus cura animarum non committitur: & a talium ore lex non requiritur, sed solum quod sacramenta conficiant: & ideo talibus sufficit, si tantum de scientia habeant, quod ea quæ ad sacramentum perficiendum spectant, recte seruare possint. Alij autem promouentur ad alium actum, qui est supra corpus Christi mysticum: & a talium ore populus legem requirit, unde scientia legis in eis esse debet: non quidem ut sciant omnes difficultates quaestiones legis, quia in his debet ad superiores recursus haberi; sed ut sciant ea quæ populus debet credere, & obseruare de lege. Sed ad superiores sacerdotes, scilicet Episcopos, pertinet ut etiam ea quæ difficultatem in lege facere possunt, sciant, & tanto magis, quanto in maiori gradu collocantur.

Ad secundum dicendum, quod ratio reddenda de

fide &
proba
de inu
bilitas
tur m
Ad
tinet
quia h
tiare
beat d
sed lo
scient
ter et
acquir
in via

V
A
tur. C
sancti
merit
& mu
C
qua in
ponqu
ut Dic
to fan
piscu
ex hoc
SE
Sed o
ordo
RE
propu
a que
ut qu

fide & spe, non est intelligenda talis, quæ sufficiat ad probandum quæ fidei, vel spei sunt, cum vtrumque de inuisibilibus sit: sed vt sciant in communi probabilitatem vtriusque ostendere; ad quod non requiritur multum, magna scientia.

Ad tertium dicendum, quod ad lectorem non pertinet tradere intellectum sacræ Scripturæ populo, quia hoc est superiorum ordinum; sed solum pronuntiare: & ideo ab eo non exigitur, quod tantum habeat de scientia, qua sacram Scripturam intelligat, sed solum quod recte pronuntiare sciat. Et quia talis scientia de facili addiscitur à multis, ideo probabiliter estimari potest, quod ordinatus talem scientiam acquirat, si etiam tunc, eam non habeat; maxime, si in via ad hoc esse videatur.

ARTIC. III.

Virum ex merito vitæ aliquis gradus ordinis consequatur?

147

Ad tertium sic proceditur. Videtur, quod ex ipso merito vitæ aliquis ordinis gradus consequatur. Quia sicut dicit Chrysof. * Non omnis sacerdos, sanctus est; sed omnis sanctus, sacerdos est. Sed ex merito vitæ aliquis efficitur sanctus. Ergo sacerdos, & multo fortius, alios ordines habens.

* hom. 43
in Matt.
in opere
imperfe-
cto, non
procul à
princ. p. 2

Præterea, In rebus naturalibus ex hoc ipso aliqua in gradu superiori collocantur, quod Deo appropinquant, & magis de eius bonitatibus participant: vt Dionys. dicit 4. cap. eccles. hierar. † Sed ex merito sanctitatis, & scientiæ aliquis efficitur Deo propinquior, & plus de eius bonitatibus recipiens. Ergo ex hoc ipso in gradu ordinis collocatur.

† c. 4. p. 3
in tit. Cō
templatio,
circa me.
illius.

SED contra, Sanctitas semel habita potest amitti. Sed ordo semel habitus, numquam amittitur. Ergo ordo non consistit in ipso merito sanctitatis.

RESPONDEO dicendum, quod causa debet esse proportionata suo effectui: & ideo sicut in Christo, a quo descendit gratia in omnes homines, oportet quod sit gratiæ plenitudo; ita in ministris Ecclesiæ,

*vide totā
q. 62. in
3. p. & q.
64. ar. 1.
corp.*

*Isid. lib.
7. etym.
6. 12.*

fix, quorum non est dare gratiam *, sed gratia sacramenta, non constituitur gradus Ordinis ex hoc quod habeant gratiam, sed ex hoc quod participant aliquid quod gratia sacramentum.

Ad primum ergo dicendum, quod Chrysostomus accipit Sacerdotis nomen quantum ad rationem interpretationis *, secundum quod sacerdos idem est quod sacra dans: sic enim quilibet iustus, in quantum sacra merita alicui in auxilium dat, sacerdotis interpretationem habet. Non autem loquitur secundum nominis significationem; est enim hoc nomen, sacerdos, institutum ad significandum eum, qui sacra dat in sacramentorum dispensatione.

Ad secundum dicendum, quod res naturales efficiuntur in gradu super alia, secundum quod in eis agere possunt ex forma sua: & ideò ex hoc ipso quod formam nobiliorem habent, in altiori gradu constituantur. Sed ministri Ecclesie non præponuntur alijs, ut eis ex propria sanctitatis virtute aliquid tribuant, quia hoc solius Dei est: sed sicut ministri, & quodammodo instrumenta illius effluxus, qui fit à capite in membra. Et ideò non est simile quantum ad dignitatem ordinis, quamvis sit simile quantum ad congruitatem.

ARTIC. IV.

148

Vtrum promovens indignos ad ordines, peccet?

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod promovens indignos ad Ordines, non peccet. Quia Episcopus indiget coadiutoribus in minoribus officijs constitutis. Sed non posset eos invenire in sufficienti numero, si talem idoneitatem in eis requireret, qualis à sanctis describitur. Ergo si aliquos non idoneos promovet, videtur quod sit excusabilis.

¶ 2 Præerea, Ecclesia non solum indiget ministris ad dispensationem spiritualium, sed etiam ad gubernationem temporalium. Sed quandoque illi, qui non habent scientiam vel sanitatem vitæ, possunt esse utiles ad gubernationem temporalium, vel propter potentiam secularem, vel propter industriam.

naturalem. Ergo videtur, quod tales sine peccato possent promoueri.

¶ Præterea, Quilibet tenetur peccatum vitare quantum potest. Si ergo Episcopus peccat, indignos promouens, debet adhibere maximam diligentiam ad sciendum, an illi qui accedunt ad Ordines, sint digni: vt fieret diligens inquisitio de moribus & scientia eorum; quod non videtur alicubi obseruari.

SED contra, Peius est promouere malos ad sacra * *Al. mini* mysteria, quam iam promotos non corrigere. Sed *steria.* Heli mortaliter peccauit, non corrigens filios suos de malitia eorum; vnde cadens retrorsum, mortuus est, vt dicitur 1. Regum 4. Ergo non sine peccato euadit, qui indignos promouet.

¶ Præterea, Spiritualia temporalibus sunt præponenda in ecclesia. Sed mortaliter peccaret qui res ecclesie temporales scienter sub periculo poneret. Ergo multo fortius, qui poneret res spirituales sub periculo. Sed sub periculo ponit res spirituales quicumque indignos promouet (quia cuius vita despicitur, vt dicit Gregor. * restat vt eius prædicatio contemnatur) & eadem ratione omnia spiritualia ab eis exhibita. Ergo indignos promouens mortaliter peccat.

RESPONDEO dicendum, quod à Domino describitur * fidelis seruus, qui est constitutus supra familiam suam, vt det illis tritici mensuram: & ided infidelitatis reus est, qui alicui supra mensuram eius, diuina tradit. Hoc autem facit quicumque indignos promouet, & ided crimen mortale committit, quasi summo Domino infidelis; & præcipue cum hoc in detrimentum Ecclesie vergat, & honoris diuini, qui per bonos ministros promouetur. Effet enim infidelis terreno domino, qui in eius officio aliquos inuites poneret.

Ad primum ergo dicendum, quod Deus numquam ita deserit ecclesiam suam, quin inueniantur idonei ministri sufficientes ad necessitatem plebis, si digni promouerentur, & indigni repeilerentur: & si non pos-

*hom. 12.
in Euäg.
paulo à
princ. Id.
etiam ha
bet Bern.
in ser. 2.
de resur-
rect. à me
dio.
Lut. 12.*

possent tot ministri inueniri, quot modo sunt; melius esset habere paucos ministros bonos, quam multos malos, vt dicit beatus Clemens *.

*in epi. 2.
ad Iaco-
hum fra-
trem Do-
mini, post
med. et
habetur
in Decr.
d. 23. cap.
Tales.*

Ad secundum dicendum, quod temporalia non sunt quærenda, nisi propter spiritualia: vnde omne incommodum temporale deberet eligi, & omne bonum sperni propter spirituale bonum promouendum.

Ad tertium dicendum, quod ad minus hoc requiritur, quod nesciat ordinans aliquid contrarium iustitiae in ordinando esse; sed etiam exigitur amplius, vt secundum mensuram ordinis, vel officij iniungendi diligentior cura apponatur, vt habeatur certitudo de qualitate promouendorum, saltem ex testimonio aliorum. Et hoc est quod Apostolus dicit I. Tim. 5. Manus cito nemini imposueris.

ARTIC. V.

149

Vtrum aliquis in peccato existens possit sine peccato ordine suscepto vti?

AD quintum sic proceditur. Videtur, quod aliquis in peccato existens possit sine peccato ordine suscepto vti. Quia peccat, si non vtatur, cum ex officio teneatur. Si ergo vtendo peccat, non potest peccatum vitare; quod est inconueniens.

¶ 2 Præterea, Dispensatio est iuris relaxatio. Ergo quamuis de iure esset ei illicitum vti ordine suscepto, tamen ex dispensatione ei liceret.

¶ 3 Præterea, Quicumque communicat alicui in peccato mortali, peccat mortaliter. Si ergo peccator in vsu ordinis peccat mortaliter, tunc etiam peccat mortaliter qui ab eo aliquid diuinorum accipit, vel ab eo erigit; quod videtur absurdum.

¶ 4 Præterea, Si vtendo ordine suo peccat, ergo quilibet actus ordinis quem facit, est peccatum mortale. Et ita cum in vna executione ordinis multi actus concurrant, videtur quod multa peccata mortalia committat; quod valde durum videtur.

*paulo an
te mediū
illius ep.*

SED contra est, quod Dionysius in Epistola * ad Demophilum dicit: Talis, scilicet qui non est illu-

natus,

natus; au dax videtur, sacerdotibus manum apponens; & non timet neque verecundatur diuina præter dignitatem exequens, & putans Deum ignorare quæ ipse in seipso cognouit, & decipere æstimat falso nomine patrem ab ipso appellatum, & audet ipsius muneris immundas infamias, (non enim dicam orationes) super diuina signa Christiformiter enuntiare. Ergo sacerdos est quasi blasphemus, & deceptor qui indignè suum ordinem exequitur: & sic mortaliter peccat, & eadem ratione quilibet alius ordinatus.

¶ Præterea, Sanctitas vitæ requiritur in suscipiente ordinem, vt sit idoneus ad exequendum. Sed peccat mortaliter qui cum peccato mortali ad ordines accedit. Ergo multo fortius peccat mortaliter in quolibet executione sui ordinis.

RESPONDEO dicendum, quòd lex præcipit * vt homo iuste ea quæ iusta sunt exequatur. Et idèd quicumque hoc quod sibi competit ex ordine, facit indigne; quod iustum est iniuste exequitur, & contra præceptum legis facit, ac per hoc mortaliter peccat. Quicumque autem cum peccato mortali aliquod sacramentum officium pertractat, non est dubium quin indigne illud faciat: vnde pater, quod mortaliter peccat.

Ad primum ergo dicendum, quòd non est perplexus vt necessitatem peccandi habeat: quia potest peccatum dimittere, vel officium resignare, ex quo obligatur ad ordinis executionem.

Ad secundum dicendum, quòd ius naturale est indispensabile: hoc autem est de iure naturali, vt homo sancta sanctæ pertractet. Et contra hoc nullus potest dispensare.

Ad tertium dicendum, quòd quamdiu minister Ecclesiæ qui est in peccato mortali, ab Ecclesia sustinetur, ab eo sacramenta eius subditus recipere debet, quia ad hoc est ei obligatus: sed tamè præter necessitatis articulum non esset tutum, quòd cum induceret ad aliquid sui ordinis exequendum, durante tali conscientia, quòd ille in peccato mortali esset; quâ tamen deponatur.

* Deut. 6.
† decret.
d. 81. c. 6.
incipit;
Maximianus.

deponere posset, quia in instanti homo à diuina gratia emundatur.

* c. 1. non
procul à
fine.

Ad quartum dicendum, quòd quodcumque homo exhibet se in aliquo actu ut ministrum Ecclesie, in peccato mortali existens, mortaliter peccat, & toties quoties huiusmodi actum facit: quia ut Dionysius dicit primo capite Ecclesiastica hierarchia*, Immundis nec symbola, id est, sacramentalia signa, tangere fas est. Vnde quando tangunt res sacras, quasi officio vrentes, peccant mortaliter. Secus autem esset, si in aliqua necessitate aliquod sacrum contingerent, vel exequerentur in illo casu, in quo etiam licet eis liceret: sicut si baptizarent in aliquo articulo necessitatis, vel si corpus Christi in terram proiectum colligerent.

QVÆST. XXXVII

De distinctione Ordinum & eorum actibus, & characteris impressione, in quinque articulos diuisa.

Consequenter agendum est de distinctione Ordinum, & eorum actibus & characteris impressione.

- ¶ Circa quod quaeruntur quinque.
- ¶ Primo, utrum Ordo debeat in plures distingui?
- ¶ Secundo, quot sint?
- ¶ Tertio, utrum debeant distingui per sacros & non sacros?
- ¶ Quarto, utrum actus ordinum conuenienter in terra assignentur?
- ¶ Quinto, quando Ordinum characteres imprimantur?

150
Thom. 4.
d. 24. q. 2.
ar. 1. q. 1.
& seq.
Conc. Tri-
dent. sess.
23. c. 2.

ARTIC. I.

Utrum debeant plures ordines distingui?
Ad primum sic proceditur. Videtur, quòd non debeant plures ordines distingui. Quanto enim aliqua virtus est maior, tanto minus est multiplicata. Sed hoc sacramentum est dignius alijs sacramentis, in quantum constituit suscipientes in aliquo gradu